

Utblick

Utanförskapet kostar
270 miljarder varje år

Jonas Frycklund och Johan Lidfeldt, Svenskt Näringsliv beräknar att utanförskapet i Sverige nu är så stort att det motsvarar att cirka 800 000 personer på heltid är borta från arbetsmarknaden.
[dn.se/debatt](https://www.dn.se/debatt)

En sorts
godhjärtad men
i praktiken mycket
destruktiv PR-idé.

Sara Skyttedal, KD,
om EU-kommissionens ambition
att göra EU ”mer socialt”.
[arbetsvarlden.se](https://www.arbetsvarlden.se)

Blevingen vinnare. Foto: Lotta Ögren/TT

Reportage

Med 100 000
i förlust på varje bil

När globaliseringen slog till på allvar fanns det ingen chans för Saab att överleva. Jan Jörnmark skildrar biltillverkarens uppgång och fall.
[timbro.se/smedjan](https://www.timbro.se/smedjan)

Ledare | Byråkrati

Peter Wennblad:
Välkommen till överkligheten

När man parkerar utanför Peter Normans enkla enplanshus står man på en väg som inte finns.

I alla fall enligt Region Gotlands detaljplan. Enligt den går bilvägen genom Peters vardagsrum. Där som katten Lady Windsor ligger och sover i den bleka vårsolen, utan att verka särskilt bekymrad över att bli överkörd.

Det var i början av året som samhällsbyggnadsförvaltningen meddelade den nyblivne pensionären Peter att han skulle få avslag på sin bygglovsansökan för större kök, nytt sovrum och en tvättstuga. ”Den nu redovisade tillbyggnaden om 52,1 kvm kommer helt hamna på mark som enligt detaljplanen är avsedd för gata”, skrev handläggaren.

I verkligheten har det brunmålade huset i det lilla kustsamhället Ljugarn stått där det står sedan Peters mormor Inez och morfar Ragnar byggde det på 1950-talet, och Nygårdsvägen har alltid löpt några meter utanför badrumsfönstret.

När Peter började göra efterforskningar fann han att Region Gotland nyligen digitaliserade detaljplanerna för Ljugarn. Och då upptäcktes att den detaljplan för området mellan havet och Störvägen som antogs 1961, formellt aldrig trädde i kraft.

Trots att hela området med 36 fastigheter är avstyckat och bebyggt enligt 60-talets plan är det nu därför 1946 års detaljplan som gäller. Och enligt den bryter Nygårdsvägen in genom vägen till det lilla kökspentryt där Peter just har stekt korv.

Trots att hela området med 36 fastigheter är avstyckat och bebyggt enligt 60-talets plan är det 1946 års detaljplan som gäller.

Grannens vita villa ligger på en tomt som inte finns. Och en annan fastighet i området har byggts i en vägkorsning. Enligt kartan, alltså.

Att kartan och verkligheten inte stämmer överens hade Peter Norman kunnat skratta

åt, och det gjorde han också till en början. Men inte lika mycket efter att samhällsbyggnadsförvaltningen meddelade att det enligt plan- och bygglagen är kartan som gäller. Och att det är Peter och hans grannars sak att anpassa kartan till verkligheten genom att ansöka om en så kallad planändring. Som de dessutom ska betala för.

”Kostnaden för nedlagd tid varierar i dag mellan 284 000 och 429 000 kronor. Beredningen av planansökan till ett positivt planbesked kostar 15 255 kronor och tillkommer utöver den större kostnaden. Det kan utöver det tillkomma extra kostnader om särskilda utredningar krävs”, stod det i mejlet Peter fick från förvaltningen. Det avslutades med den uppmuntrande informationen att ”handläggningstiden är tyvärr väldigt lång och sträcker sig över ett flertal år”.

– Jag flyttade till mitt sommarhus för ett skönt pensionärs liv. Jag vill att mina barn och

Peter Norman visar den överkliga vägen.
Foto: Peter Wennblad

barnbarn ska kunna vara här, och då behöver huset bli större, säger Peter när vi står ett par meter ifrån varandra på den skuggiga altanen. Han fick sin första vaccinationsspruta dagen före.

– Jag är 65 år. Jag blir inte yngre. Jag har inte tid att vänta på det liv jag vill ha.

Han visar mig runt på tomten. Vi kikar in i dubbelgaraget som han fick bygglov för 2018, när Region Gotlands kartor fortfarande visade verkligheten.

Den överkliga detaljplanen innebär inte bara att Peter fått skjuta upp det liv han hade sett fram emot. Hans hus och 17 andra fastigheter i området är dessutom osäljbara, eller har åtminstone förlorat rejält i värde, eftersom allt som kräver bygglov inte längre är möjligt att göra. Peter pekar ner mot Badvägen:

– Familjen som äger den oobebyggda tomten där borta kan inte längre göra något med den eftersom den klyvs mitt itu av en väg.

Och tillägger för säkerhets skull:

– Ja, inte på riktigt då.

Situationen Peter och hans grannar hamnat i har blivit en plågsam huvudvärk för politikerna i miljö- och byggnämnden. Gotlands folkvalda är förvisso vana att hantera lagstiftning som stoppar och saboterar mänskliga initiativ, men i det här fallet tycks man famla efter lösningar.

Beskedet från nämndens centerpartistiska ordförande Eva Ahlin är att politikerna ska försöka vara ”smidiga”, men att den enda juridiskt framkomliga vägen sannolikt är att genomföra planutredning, samrådsmöten, granskningsutlåtanden och allt annat som enligt plan- och bygglagen ska ingå i en detaljplanprocess. Plus eventuella överklaganden, förstås.

– Jag begriper inte att det ska vara så svårt, säger Peter och sparkar i gräset med träsken.

Han visar mig mejlkonversationen med regionens tjänstemän. ”Är det verkligen omöjligt att ni bara rättar till misstaget genom att säga att verkligheten är den som gäller?”, ser jag att Peter har skrivit. ”Ni vill att vi skall betala för att rätta till ert misstag! Finns det inte ett fundamentalt fel här nåstans?”, läser jag också.

Det är onekligen en bra fråga. På riktigt.

Peter Wennblad är biträdande chef för ledarredaktionen. Läs fler av hans artiklar på [SvD.se/av/peter-wennblad](https://www.svd.se/av/peter-wennblad)